

ОСИГУРАЊИКА

ГОДИНА XXXX • БРОЈ 8 • БЕОГРАД, 30. АПРИЛ 2008. • ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОВОРНИ АУТОМАТ

0700/017-017

ПО ЦЕНИ ЛОКАЛНОГ
ПОЗИВА

011/30-60-680

0 – 24h

У ЖИЖИ

Отворена шанса за
социјалне пензије

**МЕСЕЧНО ПО
80 ЕВРА**

• Страна 5

НАША ТЕМА

Пред Међународни
празник рада

**КАКО САЧУВАТИ
ФИРМУ И ПОСАО**

• Стране 6 и 7

Кренуле нове личне карте

Издавање нових личних карата држављанима Србије почело је од 15. априла у Београду, а недељу дана касније и у осталим деловима земље.

Нове, пластифициране личне карте садрже податке о држављанству, пребивалишту и јединственом матичном броју грађана. Ко буде желео, његова лична карта имаће и биометријске податке: анализу лица, отисак прста, потпис и дигиталну фотографију власника. Наиме, Републичка влада је у јануару ове године одлучила да биометријски чип неће бити обавезан део нових личних карата и да у образац личне карте може да се угради само уколико се са тим сагласи лице коме се лична карта издаје. У том случају, уколико се добије сагласност за уградњу контактнoг микроконтролора, податак о пребивалишту и адреси се не уписује у образац личне карте.

Али, с чипом или без њега, нова лична исправа прилично ће испразнити џепове грађана. Само за добијање легитимације ваља платити 1.138 динара – од тога се МУП-у Србије уплаћује 226 динара, а 912 динара Народној банци Србије. Али, то је само крај трошка. За добијање нове личне карте, чак и ако се вади где и претходна и где сви подаци о грађанину постоје у службеној евиденцији, морају поново да се приложе крштеница и уверење о држављанству, не старији од шест месеци, уз једну нову фотографију – а за добијање ових докумената и услугу фотографа, наравно, треба припремити више од 1.000 динара.

Захтеви за издавање нове личне исправе подносе се најближој полицијској станици, а на њено добијање чека се две недеље. Ново је и да се нове исправе свим грађанима, без обзира на животну доб, издају с роком важења од пет година – у полицијским станицама су нам објаснили да више не постоји «трајно» важење легитимације, раније предвиђено за старије грађане.

Старе личне карте важиће до 2011. године.

Против приватизације РХ «Чигота»

Одборници Скупштине општине Чајетина и запослени у Рехабилитационом центру «Чигота» успротивили су се најављеној приватизацији ове специјалне болнице за лечење штитасте жлезде и болести метаболизма.

Ова болница за лечење ендокриних болести, направљена највећим делом новцем Фонда ПИО, од стратешког је значаја за општину и развој здравственог туризма, а приватизацијом би, сматрају, дошло до промене делатности јер су будући инвеститори вероватно више заинтересовани за комплекс земљишта око Института него за његову основну намену.

Више разумевања за инвалиде рада

Организација инвалида рада Суботице има одличне резултате у свим облицима бриге о члановима, оцењено је, између осталог, на њеној годишњој скупштини. Председник **Станко Нимчевић** истакао је добру сарадњу са локалном самоуправом, СИР Војводине и Србије, и обавестио присутне да је у завршној фази продаја њиховог одмаралишта у Башким Водама, уместо кога ће бити купљен објекат за одмор у некој од бања.

Искористивши присуство челних људи Суботице у свечаном делу седнице, **Стана Свиларов**, председник Савеза инвалида рада Војводине, затражила је боље разумевање проблематике инвалида рада, нарочито при доношењу измена (или сасвим новог) Закона о ПИО, као и Закона о рехабилитацији и запошљавању инвалида који овој најбројнијој категорији инвалидности, и када буде на снази, неће пружити значајније прилике за посао.

Са потврдом до маркице

Управни одбор Градског саобраћајног предузећа «Београд» изменио је Одлуку о правима и обавезама корисника тако да сада и будући пензионери, који су тек предали документа за одлазак у пензију, могу да добију пензионерску повластицу за градски превоз.

До сада су, наиме, ову повластицу могли да изваде само уз привремено или правоснажно решење о пензионисању. С обзиром на то да људи, док чекају на пензијско решење, немају примања, у ГСБ-у сматрају да им бар треба омогућити јефтину возњу. Зато је сада довољно да, кад предају документацију за пензионисање, од Фонда ПИО узму потврду о томе, с тим што треба да буде назначено да она служи за добијање повластице за градски превоз.

Уз ову потврду, потребна им је и једна фотографија и 220 динара за трошкове израде легитимације.

Решење на видику

Проблем војних пензионера пензионисаних у Црној Гори, који живе у Србији, и којима су августа прошле године престале да стижу пензије из Подгорице, требало би ускоро да буде решен, најавила је **Љиљана Радифковић**, помоћник министра за рад и социјална питања.

Како је најављено, њихова досијеа из Завода за социјално осигурање војних осигураника биће прегледана, утврђени износи пензија и оне ће наставити да се исплаћују са списка овог Завода.

Паорима први чек у уторак

После пензионисаних самосталаца, који су данас добили целу априлску пензију, први априлски чек, са повишицом, добиће пољопривредни пензионери: почетак исплате планиран је за уторак, 6. мај.

Пензионерима из реда запослених први део априла требало би да стиже од 10. маја.

Замењују акције

За првих недељу дана откако су добили ту могућност, 1.566 грађана је одлучило да се одрекне раније уписаних акција, од којих досад нису имали никакав приход, и да се пријави за бесплатне акције јавних предузећа.

Иначе, досад се за упис бесплатних акција јавних предузећа пријавило укупно 2.729.706 грађана Србије.

Везивање стажа за «Магнохром»

Свим радницима «Магнохрома», којима фирма није уплаћивала доприносе за пензијско осигурање, биће омогућено накнадно повезивање радног стажа, за шта је Влада из буџета издвојила 550 милиона динара.

Више возила за превоз

Да би се побољшао превоз инвалида у Београду, ове године из градске касе биће издвојен 51 милион динара за куповину нових комбија којима ће управљати ГСП. Комби возилима превозиће се чланови Удружења паралегичара, Савеза слепих, Савеза за дечију и церебралну парализу, Удружења оболелих од мултипле склерозе и Савеза дистрофичара. Редован превоз обављаће се радним данима од 6 до 19 часова, а два комбија саобраћаће и од 19 до 23 часа. Овај превоз моћи ће да користе запослени, ученици и студенти, лица на сталном нестационарном медицинском третману и друга лица са инвалидитетом.

ПОЧИЊЕ ИСПЛАТА УВЕЋАНИХ АПРИЛСКИХ ПЕНЗИЈА

На чеку 6,97 ОДСТО ВИШЕ

Нови износи исплаћиваће се наредних шест месеци, засад – истом динамиком као и досад; за прелазак на једнократну исплату свим пензионерима чека се договор са министарствима

Пензионери самосталних делатности већ данас ће одбројавати увећане априлске пензије: прва овогодишња редовна повишица пензионерских припадности износи 6,97 одсто, па ће чек «занатлија» у просеку вредети око 18.552 динара – односно око 1.200 динара више него у претходна три месеца; корисници најнижих пензија сада ће добити по 9.715 динара, односно повишицу од 633 динара.

Исту повишицу, односно исти износ добиће и корисници гарантоване пензије из категорије запослених. За бивше запослене просек пензија сада ће бити 19.022 динара. Малобројни у обе ове категорије који примају највишу пензију по важећем закону, сада се могу надати суми од 90.000 динара, а њихова повишица биће безмало 5.900 динара.

Пољопривредницима ће просечна пензија порасти до 7.112, а најнижа, законом гарантована, до 7.346,46 динара.

Први пут, цивилну повишицу од 6,97 добиће и војни пензионери – за толико ће порасти и њихове априлске пензије

Априлско повећање пензија прерачунато је по слову закона које није стигло да буде измењено: збиром 12,5 одсто раста зарада и 87,5 процената раста трошкова живота од лањског октобра. Просечне зараде су, захваљујући опрезним послодавцима који су уполсене за март платили 0,8 одсто мање него у месецу раније, у минулих шест месеци укупно порасле за 9,07 одсто и утицале на пензије са 1,13 процената. Истовремено, трошкови живота «скочили» су 6,68 одсто и допринели расту пензија са 5,84 процента.

Када се то сабере, ето повишице с којом ваља истрајати у наредних шест месеци. И то, засад, без измене начина исплате за пензионисане запослене и пољопривреднике. Планирана једнократна исплата пензијских припадности за све три категорије пензионера – запослене, самосталце и пољопривреднике, добила је «зелено светло» Управног одбора Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање. Међутим, како каже **Иван Мимић**, финансијски директор у Пензијском фонду, коначна одлука о новом начину исплате пензија биће донета тек пошто се окончају започети разговори са Министарством рада и социјалне политике и Министарством финансија.

Иначе, да подсетимо, план је да пензионери из категорије самосталних делатности, који сада једини примају целе пензије првог у месецу за претходни месец, постепено примају пензије по дан касније да би се стигло до исплате четвртог у месецу, док би пољопривредници целе пензије добијали осмог, а бивши запослени 12. у месецу за претходни месец.

Од сутра – ниже основице

Грађанима који сами плаћају допринос за пензије од сутра ће радни стаж – појефтинити. Наиме, од 1. маја основице добровољног осигурања, усклађене са кретањем зарада у претходном тромесечју, ниже су за 2,93 одсто од досадашњих, важећих за фебруар, март и април.

Најнижа, од 13 могућих основица осигурања за које грађани могу да се одреде независно од стручне спреме, сада износи 14.631 динар (35 одсто просечне републичке зараде од 41.803 динара из претходног квартала). Пошто се допринос за пензијско-инвалидско осигурање плаћа по стопи од 22 одсто, онај ко је одабрао да стаж уплаћује на најнижу основицу, за мај, јун и јул платиће по 3.218,82 динара.

Највиша основица, по Закону о доприносима за обавезно социјално осигурање једнака петоструком износу просечне зараде, за наредна три месеца је 209.015 динара; ко сада може себи да приушти такав издатак за сутрашњу максималну пензију, на ову основицу плаћаће месечно пензијски допринос у износу од 45.983,30 динара.

Основица осигурање	Допринос месечно
14.631	3.218,82
16.721	3.678,62
22.574	4.966,28
27.172	5.977,84
33.442	7.357,24
36.369	8.001,18
48.073	10.576,06
53.090	11.679,80
64.795	14.254,90
83.606	18.393,32
125.409	27.589,98
167.212	36.786,64
209.015	45.983,30

ИЗДАВАЧ: Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање запослених

Директор РФ ПИО: **Горан Лончар**, главни и одговорни уредник: **Славица Чедић**, e-mail: scedic@pioz.org.yu, одговорни уредник Редакције за Војводину: **Ика Митровић** телефон: 021-487-7789, факс: 021-6624-359, e-mail: ika.mitrovic@piovoj.org.yu, СЕКРЕТАРИЈАТ редакције, телефон: 2017-437 факс: 2017-418. Адреса: 11070 Београд, Булевар уметности бр. 10, адреса Редакције за Војводину: Житни трг бр. 3, 21000 Нови Сад. Штампана: Комазец д.о.о, Краља Петра I бб, Инђија. Рукописи и фотографије се не враћају

2008. година									
ИСПЛАЋЕНЕ ПЕНЗИЈЕ У РЕПУБЛИЧКОМ ФОНДУ ПИО						Индекс кретања зарада	Индекс трошкова живота	% усклађивања	Општи бод
запослени		самосталне делатности		пољопривредници					
Законска пензија за месец	Исплаћено у месецу (законска пензија из претходног месеца)	Законска пензија за месец	Исплаћено у месецу (законска пензија из претходног месеца)	Законска пензија за месец	Исплаћено у месецу (законска пензија из претходног месеца)	2007.	2007.		
						101,97	X	100,5	
						102,32	XI	101,6	
						117,34	XII	101,5	
I	16.008	I	15.529	I	5.985	81,73		100,8	Ванредно усклађивање
II	17.781	II	17.343	II	6.649	109,88		100,6	11,06
III	17.782	III	17.353	III	6.649	99,20		101,6	
IV		IV		IV					од априла 2008.
V		V		V					6,97
									529,67

* процена **Члан 73. Закона о изменама и допунама:** Пензија се од 1. априла и 1. октобра 2008. усклађује, на основу статистичких података, са кретањем трошкова живота и просечне зараде запослених на територији Републике у претходних шест месеци, у проценту који представља збир 12,5% раста, односно пада, зарада и 87,5% раста, односно пада, трошкова живота.

А П Р И Л 2008. ГОДИНЕ		НАКНАДЕ, НАЈНИЖЕ И НАЈВИШЕ ПЕНЗИЈЕ У РЕПУБЛИЧКОМ ФОНДУ		
9. и 23.	Исплаћена пензија за запослене за МАРТ 2008. године	Износ накнаде за погребне трошкове за април, мај и јун	26.673 26.020 9.974	Запослени Самосталне делатности Пољопривредници
1.	Исплаћена пензија за самосталне делатности за МАРТ 2008. године	Износ накнаде за помоћ и негу	11.771,45	
5. и 19.	Исплаћена пензија за пољопривреднике за МАРТ 2008. године	Основ за накнаду за телесно оштећење	4.904,64	Април – септембар 2008. године
		Најнижа пензија (пољопривредници)	7.346,46	
		Најнижа пензија (запослени и самост. дел.)	9.715,44	
Највиша пензија	90.043,90			
У току су преговори о могућности исплате пензија за запослене и пољопривреднике из једног дела !!!!!	Највиша пензија по старом Закону (самост. дел. и пољопр.)	67.095,35		
	Највиша пензија по старом Закону (запослени)	63.367,83		

Припремио:
Радомир Гојковић

СТРУКТУРА ПРИХОДА И РАСХОДА РЕПУБЛИЧКОГ ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ ЗАПОСЛЕНИХ (извод из завршних рачуна)

ПРИХОДИ			РАСХОДИ					
85,60	14,40		1995.		2,67	5,44	8,71	83,18
84,89	15,11		1997.		5,46	4,64	7,04	82,86
78,56	21,44		2000.		6,59	4,52	7,38	81,51
68,22	31,78		2001.		6,82	3,72	7,97	81,49
54,88	45,12		2002.		4,45	4,13	8,98	82,44
53,70	37,10	9,20	2003.	0,28	2,17	4,75	8,72	84,08
60,47	36,69	2,84	2004.	1,78	6,55	3,95	9,31	78,41
59,19	37,68	3,13	2005.	0,57	4,82	3,76	9,83	81,02
61,69	36,67	1,64	2006.	0,58	5,05	3,58	9,93	80,86
65,43	32,59	1,98	2007.	0,97	1,83	3,68	10,24	83,28
Доприноси	Буџет	Остало	ГОДИНА	Издаци	Остали расходи	Остала права	Допринос за здравствено осигурање	Пензије

ОХРАБРУЈУЋИ СИГНАЛИ ЗА УВОЂЕЊЕ СОЦИЈАЛНИХ ПЕНЗИЈА

Месечно по 80 евра

Процена је да у Србији има око 70 хиљада старијих од 65 година који немају никакве приходе, имовину ни сроднике, и којима би држава требало да обезбеди минималну исплату из буџета

После дугогодишњег одбијања да о томе уопште и разговарају, надлежни у Србији показали су спремност да бар размотре колико старих људи у земљи живи без икаквих прихода и колико би коштало буџет када би им се, за пуко преживљавање, обезбедиле – социјалне пензије.

– Постигли смо неке начелне договоре и већ смо почели са прикупљањем података о броју потенцијалних корисника ових пензија и анализом стања, да бисмо спискове и конкретне предлоге доставили свим надлежним службама. Добили смо обећање да ће се потом у министарствима и Влади позабавити рачуницом и проценама исплативости – каже мр **Нада Сатарих**, из НВО «Амити – снага пријатељства», организације која се бави заштитом старих и која је један од иницијатора за увођење социјалних пензија.

Скорашњи охрабрујући сигнали из Министарства за рад и социјалну политику и Тима за спровођење стратегије смањења сиромаштва подупрли су и недавном посетом **Агхар Заидија** из Париза (из Одељења за социјалну политику ОЕЦД), једног од водећих стручњака у области пензијских система, посебно социјалних

пензија, који је, заједно са представницима цивилног друштва, у неколико наврата разговарао са надлежнима у републичкој влади.

– Социјалне пензије су најбољи начин за смањење сиромаштва људи који имају 65 и више година – каже Агхар Заиди, наводећи процену да су, међу 16 процената становништва у Србији које чине стара лица, 15 процената – сиромашни.

Социјална пензија у Србији, према наводима овог стручњака, могла би да износи око 80 евра:

– До те цифре смо дошли тражећи просек између накнаде за материјално обезбеђење, која износи око 60 евра, и висине просечне пензије од око 120 евра – објашњава Заиди. – Свестан сам да то није велики износ, али оваква политика социјалних пензија била би исплатива за Србију са становишта њених финансијских могућности. Процене су да би социјалне пензије износиле око 0,5 одсто националног дохотка, што одговара материјалним могућностима земље, а што је готово упола мање од 0,9 процената колико се за ову намену издваја из националног дохотка у другим земљама. Наравно, морао би се донети нови закон о социјалним пензијама

пошто постојећи српски Закон о пензијском и инвалидском осигурању не дефинише ову врсту пензија.

Истраживање «Амитија», спроведено 2006. године, показало је да је у Србији 12,8 одсто старијих лица у зони дубоког сиромаштва. Како наводи Сатарихева, то су најчешће људи из сеоских средина рођени пре 1928. године који, према законима донетим после Другог светског рата, нису били обавезни да плаћају доприносе за пољопривредне пензије. Данас они немају никаква примања, не могу да остваре старосну пензију јер нису уплаћивали доприносе, а не могу да добију ни материјалну помоћ преко центара за социјални рад пошто имају више од пола хектара земље, најчешће необрадиве и безвредне, треће или четврте категорије. Зато се организације цивилног друштва залажу да се свим грађанима старијим од 65 година, који немају никаква лична примања, из средстава буџета обезбеде социјалне пензије и да се граница минимума радног стажа за стицање права на ову пензију

смањи са 15 на 10 година, с тим да се за оне који имају испод 15 година радног стажа снизи и граница најниже пензије.

Исто мисли и **Сања Мило-радовић** из НВО «Ластавица», која истиче да циљна група нису само пољопривредници, већ је потребно збринути и све оне који су стари и не могу да зарађују, дуго су радили у «сивој зони» и нису уплаћивали доприносе, или су, пак, уплаћивали али мање од 15 година, колико је данас доња граница за пензионисање, као и све оне чије су породичне и инвалидске пензије мање од 6.000 динара.

Већина оних који се залажу за увођење социјалних пензија наводи да држава као гарант и сада учествује у финансирању пензија и разним механизмима штити материјални положај грађана, па тако и угрожених особа. Кад је већ тако, и када се одлучила да јој смањење сиромаштва буде приоритет, онда би један од начина обезбеђења средстава за социјалне пензије могло да буде и смањење давања локалним самоуправама.

– Социјалне пензије су добар механизам за смањење сиромаштва лица изнад 65 година која немају никаква примања, имовину и сроднике, немају здравствену књижицу, не могу да купе потребне лекове, а таквих је, према процени, око 70.000 у Србији. Уосталом, Национална стратегија о старењу и Стратегија за смањење сиромаштва предвиђају да се онима који су тешко радили, а нису могли себи да уплаћују доприносе, доделе социјалне пензије – закључује мр Сатарих.

Миланка Иванчајић

Против сиромаштва – 120 евра недељно

У многим државама уведене су социјалне или националне пензије за старије особе које немају право на старосну пензију јер нису уплаћивале доприносе, што је гаранција против апсолутног сиромаштва у старости. То су прихватиле Белгија, Шпанија, Француска, Ирска, Италија, Португалија, Велика Британија, Мађарска, Литванија, Пољска, Словачка... У Норвешкој, на пример, социјалне пензије заснивају се само на годинама старости и пребивалишту у земљи, без икаквих других услова. У већини европских земаља социјалне пензије износе од 80 до 120 евра – недељно.

ПРЕД ПРАЗНИК РАДА: РАДНИЦИ У ТРАНЗИЦИОНОЈ СРБИЈИ

Како сачувати фирму

У приватизацији има и нових власника који фабрике доводе до пропасти, па запослени остају и без посла и без власништва

Међународни празник рада 1. мај, у Титовој Југославији прослављао се свечано и парадно, уз пригодне програме и доделу признања истакнутим прегаоцима из свих делатности и области људског стваралаштва. За разлику од тих времена, синдикати ове године, желећи да поврате традиционалну улогу заштитника радничких права која је досадашњом транзицијом нашег друштва ка капитализму добрано уздрмана, организују првомајске протесте у Београду. Циљ је: скретање пажње власти на тежак материјални положај радника, пензионера, омладине... у Србији.

Истини за вољу, репрезентативни синдикати су и раније много пута покушавали да «отворе» дијалог са властима, међутим, или су то радили недовољно енергично, или их политичари нису довољно уважавали као партнере, или је нешто треће у питању...

Чињеница је, ипак, да је досад близу 1.900 предузећа у Србији продато и да је у већини од њих много упослених и задовољних радника... Али, после година и година уверавања да је приватизација чаробни штапић свеопштег, па и радничког бољитка, успех у том процесу се некако и подразумева. А у спотицању – незадовољни радници често су сами организовали штрајкове и протесте. Како и не би, када је према неким подацима од 2000. године у приватизованим предузећима без посла остало више од 500.000 радника – који тешко налазе ухлебље у новим фирмама (гринфилд инвестицијама). Наравно, траже се млађи и спремнији да раде за мање плате. Ако на ову чињеницу додамо и податак

да до краја ове године треба да се приватизује још око 750 предузећа у државном власништву, онда је јасно откуд идеја да запослени у овим фирмама морају да пораде на заштити својих права: да добро проуче грешке које су њихове колеге направиле у претходном периоду; да открију на које начине су радници изиграни када се догађало да, после двадесетак и више година стажа у фабрикама које су сами стварали, остану на улици, незаштићени, без «парчета хлеба» за себе и своју породицу.

Елиминисање сувласника

До сада је уочено неколико модела «фалш» приватизација на примерима неких наших познатих фирми. Рецимо, да се фирма нерeално ниско процени, па онда и купи за неупоредиво нижу суму новца него што вреди – наравно, на штету државног буџета и Фонда ПИО: само за један од таквих примера (Лука Београд) Савет Владе Србије за борбу против корупције је пре-

Здравко Деурић

Странци бољи купци

Досадашње искуство у приватизацији наводи на закључак да су се странци показали као бољи купци, нарочито ако су наше фирме куповали на тендерима. Само седам тендерских продаја (међу којима су и крушевачка «Жупа», «Путник» и «Митровачка индустрија вентила») је накнадно поништено. Ово се тумачи тиме да се на тендерима купцима постављају посебни услови, лакше се проверава њихов бонитет, док на аукцијама побеђује онај ко понуди највише и тек се накнадно, при контроли испуњавања обавеза, може сазнати више о њему.

рачунао да је држава изгубила 21 милион евра.

Догађало се, не ни тако ретко, да радници, иако мали акционари, остану и без власништва над акцијама и без радних места: нови власник, када купи довољно акција једне фирме да може да преузме и управљачку функцију над њом, лошим пословањем претвори је у великог дужника. Наравно, највише штетних трансакција обавља преко својих других, односно повезаних фирми («ћерки»), тако да оне постају највећи и први повериоци купљеног предузећа. Затим се то предузеће, помоћу фирми «ћерки» као највећих поверилаца, уводи у стечај, ослабља се радника кроз технолошке вишкове, као и њиховог власништва над акцијама купљеног предузећа – обезвређујући их. После свих ових «све по закону» радњи, купује за мале паре цело предузеће, а

касније га скупо препродаје неком другом, остављајући трудбенике и праве власнике – мале акционаре, и без посла, и акција. Управо овакав модел, тврде познаваоци, примењен је, на пример, код зрењанинског «Шинвоза».

Трећи, веома раширени модел приватизације којим се радници и мали акционари, уз мало уложеног новца, «избацују из игре» – јесте модел докапитализације фирме. Најупечатљивији пример за то, кажу зналци, јесте позната фабрика лекова из Зрењанина «Југоремедија», коју су запослени и мали акционари, ипак, дугогодишњом, жестоком борбом кроз институције система, вратили у своје власништво. Управо пример «Југоремедије», мисле многи синдикални челници, можда може и за остале прегаоце који имају – или ће их имати – сличне проблеме, да буде путоказ како их решавати у своју корист.

«Југоремедију» је почетком овога века, куповином 42 одсто акција у власништву државе, преузео **Јовица Стефановић** – **Нини**, контроверзни бизнисмен из Ниша (тада био на Интерполовој потерници); иако су већински пакет акција имали радници и мали акционари (58 одсто), према речима **Здравка Деурића**, председника Управног одбора фабрике, Нини је незаконитом докапитализацијом (фалсификовао одлуку Скупштине акционара) покушао да постане једини газда фабрике искључујући остале акционаре из управљања и поделе добити. А докапитализацију је обавио тако што је из своје фирме у Македонији (Јака-Радовиш) допремио сировину за производњу лекова у

Зрењанин, у «Југоремедији» је од тога произвео лекове, а затим све готове производе продао преко своје друге фирме.

Радници се нису предали и започели су борбу за своја права кроз институције система, мада је против њих примењивана и груба физичка сила.

Чувајте бесплатне акције

– Нини је из фабрике истерао већинског власника – мале акционаре, уручио је 150 отказа стручним људима који су иза себе имали и по 25 година стажа. Тиме је довео у питање пословање

фирме, односно квалитета произведеног лека, јер је са Бироа довео младе и нестручне људе да раде у «Југоремедији». Ми, стари радници, били смо шест-седам месеци у легалном штрајку, жандармерија из Београда покушала је да угуши штрајк, тада смо ухапшени **Стеван Будишин**, председник Штрајкачког одбора, **Стеван Ђуришић** и ја, уз образложење да учествујемо у скупини која прави немире – као да смо на стадиону «Партизана» или «Црвене звезде». Наравно, после три године судског поступка, ми смо првостепеном пресудом ослобођени

кривице. Тих дана нам је комплетну подршку и помоћ пружио **Мирко Малешев**, председник Општинског већа Самосталног синдиката Зрењанина. Захваљујући томе ми смо наставили борбу за наша права – уласком у институције. Отишли смо у Београд у Акцијски фонд, позвали смо медије... Успели смо да натерамо институције да раде свој посао, незаконита приватизација наше фабрике је поништена, а ми, радници и мали акционари, на судски заказаној Скупштини акционара приказали смо власништво над 50 плус једну акцију и тако поново ушли у посед наше фабрике.

Затекли смо хаос у фабрици, једна успешна фирма скоро је била упропашћена, плате радницима нису исплаћиване четири месеца, а доприноси за ПИО осам месеци, дуговања су износила 300 милиона динара. Сада смо већ ликвидни и послујемо добро – прича Деурић на који начин су радници спасили своју фабрику и сада успешно управљају њом.

Радници «Југоремедије» сада помажу, по принципима радничке солидарности, и раднике других фабрика у Зрењанину који имају проблема у приватизацији и власништву над њима, а који би хтели да у капитализам уђу као власници својих предузећа. Здравко Деурић сматра да само добро организовани радници могу да заштите своје власништво. Такође, саветује да се грађани, радници и пензионери, након добијања бесплатних акција наших највреднијих јавних предузећа – у првој половини 2009. године, организују и да не продају «будзашто» своје акције.

– Оне ће касније вредети вишеструко више. Грађани који их добију сада имају шансу да ураде нешто у интересу своје деце и унука, јер они ту шансу – неће имати – закључује Деурић.

Мирослав Мектеровић

Раскинут сваки седми уговор

Од 2001. године, када је доношењем нових прописа приватизација у Србији посредством Агенције за приватизацију интензивирана, раскинути су уговори о продаји око 250 предузећа – 15 процената укупно продатих.

Ни много ни мало, тумачили су јавно из Агенције, а ни забрињавајуће јер се у другим транзиционим земљама дешавало да и петина продаја буде проблематична. Главни узрок у Србији чини се да је – несналажење власника! «Нови власници суочавају се са много обавеза: плаћање купопродајне цене, дугови, инвестиције, обавезе према запосленима...», причали су из Агенције, поткрепљујући то подацима да је највише (87) уговора раскинуто зато што су «почек» купци на шест година

преценили своје могућности и, најчешће код треће, четврте или пете рате, били у немогућности да даље отплаћују купљену фирму; у 96 случајева уговор је раскинут јер нови власник није одржавао производњу и није поштовао радно-правне прописе; неизвршавање обећаних улагања, понегде и са лажним приказивањем оног што је урађено, узроковало је раскид 35 уговора, а још 29 је раскинуто због одсуства банкарске гаранције за обавезу инвестирања.

Колико год се запосленима чинило да су њихове фирме мете купаца због имовине коју су они стварали минулих деценија – због продаје те имовине или стављања хипотеке на њу супротно уговореним обавезама, раскинуто је свега пет купопродајних уговора.

МНОГИ ОФИЦИРИ ЗАМЕНИЛИ КАСАРНУ ЦИВИЛНИМ ЗАНИМАЊИМА

У мету – кројачким маказама

Више од две хиљаде војних лица потражило помоћ ради промене професије

Након што је добио решење о превременом пензионисању **Младен Бојић**, бивши заставник I класе, сазнао је за програм помоћи вишку војног кадра Међународне организације за миграцију и одлучио да им се обрати за савет. Пошто је његова супруга по занимању кројач, договорили су се да удруже снаге и са 1.500 евра, колико је од ове организације добио за започињање сопственог посла, покрену породични бизнис. Сада је то перспективна породична фирма која запошљава још троје радника, са амбицијом да се посао шири и даље.

Ово је само један од примера у Нишком региону, а има их још око две хиљаде у целој Србији. Међународна организација за миграције (ИОМ) и пројекат ПРИСМА Министарства одбране покренули су помоћ вишку војног кадра у промени професије. Право на помоћ

имају припадници Војске РС и Министарства одбране којима је по потреби службе престао радни однос после 1. јануара 2005. године. Да подсетимо, у Министарству одбране су закључили да нема довољно средстава за исплату 86.000 буџетских «претплатника» (31.000 плата и 55.000 пензија), па да између 1.000 и 2.000 запослених из тог сектора мора да остане без посла. Направљена је стратегија за смањење бројног стања и повећање ефикасности, с циљем да се смањи бирократија и да се онима који остану да раде омогуће већа примања. Истовремено, одлучено је да се онима који одлазе обезбеди саветодавна и материјална помоћ.

– Пријављивање за финансијску помоћ спроводи се у регионалним центрима Министарства одбране за преквалификацију и ИОМ-а у Београду, Нишу и Новом

Адресе и телефони канцеларија:

МО Регионални центар/ ИОМ НТФ канцеларија	Адреса	Телефон
БЕОГРАД	Централни клуб војске, Браће Југовића 19	011 33 40 464
НОВИ САД	Ул. футошка 26	021 65 46 564
НИШ	Клуб војске, Синђелићев трг бб, 4. спрат	018 51 66 00

Саду, а од недавно постоји и канцеларија у Краљеву. Реч је о бесповратној финансијској помоћи за нови посао у износу до 1.500 евра и бескаматним микро-кредитима до 3.000 евра. За то могу да конкуришу професионални војници који су, због потребе службе, превремено пензионисани или остали без посла – каже за наш лист **Свјетлана Ђокић**, саветник за развој малих предузећа у ИОМ-у. – До краја фебруара ове године 2.124 доскорашњих професионалних војника пријавило се за савет и помоћ нашим канцеларијама. Половина, тачније 1.013 је, уз помоћ наших саветника, направило бизнис план свог новог занимања, од којих је 996 већ одобрено. Многи од ових бивших војних лица увелико су у свом новом послу.

Већина одобрених захтева односи се на покретање новог посла, при чему се може конкурисати за бесповратну помоћ у износу од 1.500 евра. Углавном је то пољопривредна производња, затим послови у сектору услуга, трговине и производње. Бескаматни микро кредити до 3.000

евра (чија отплата почиње два месеца по добијању, а раздужују се у десет једнаких месечних рата) одобравају се за проширење постојеће делатности, а важно је знати да се овај кредит може добити и после одобрене бесповратне помоћи.

– Уколико бивши официр тражи посао у цивилству и ту му се може помоћи – наглашава Свјетлана Ђокић. – Наиме, послодавцу који жели да га запосли одобравамо подстицајна средства у износу до 1.500 евра, с тим што се она исплаћују на рате, то јест када се уверимо да нови послодавац уплаћује редовно зараду и доприноси новопримљеном раднику. Такође у износу до 1.500 евра финансирамо било коју врсту обуке, односно специјалистичког курса потребног да би бивши војник могао да се укључи у цивилни живот и рад. Новац се не даје у готовини, већ се уплаћује на рачун школе која обучава, послодавцу који запошљава или се њиме плаћа куповина опреме потребне за бизнис који бивши војник започиње.

Весна Анастасијевић

Ко ће остати у униформи

ВЕЛИКО ИНТЕРЕСОВАЊЕ ЗА ОПОРАВАК У СРПСКИМ БАЊАМА

Крајњи рок – 15. мај

Ко ће заиста боравити у лечилиштима Србије, «последњу реч» даје комисија коју именује директор филијале Пензијског фонда за сваку општинску организацију пензионера понаособ

Две седмице откад је Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање расписао оглас за упућивање корисника пензија на рехабилитацију, у пензионерским организацијама прикупило се већ доста захтева: како смо обавештени, заинтересованост најстаријих суграђана да проведу 10 дана на опоравку у српским бањама о трошку Фонда је, као што се уосталом и очекивало – велика.

Пензионери који још, из разноразних разлога, нису успели да оду до своје пензионерске организације и пријаве «жељу» да у бањским крајолицима и за то специјализованим здравственим установама «додају снагу годинама», ни у ком случају не треба да буду обесхрабрени. Јер, ваља имати на уму да редослед предаје захтева нема никаквог утицаја на одбир путника за

бање. Оглас се закључује 15. маја и пензионери све до тог дана имају право да приложе тражену документацију. А о томе ко ће од њих заиста боравити у лечилиштима Србије, «последњу реч» даће комисија коју именује директор филијале Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, и то за сваку општинску организацију пензионера понаособ. Комисија, такође, сачињава ранг листу према критеријумима прописаним Правилником (посебно за пензионере из категорије запослених, самосталних делатности и пољопривредника) и објављује је на огласним таблама општинске организације пензионера и испоставе, службе или филијале Републичког фонда. На ово нам је посебно скренуо пажњу **Радомир Пејовић**, саветник директора Пензијског фонда.

– Ако неко буде незадовољан објављеном ранг листом, има право да поднесе приговор комисији, у року од осам дана од објављивања листе на огласној табли. Комисија има три дана да размотри достављене «замерке» и након тога саставља коначну ранг листу корисника пензија који се упућују на рехабилитацију – напомиње Пејовић.

Да подсетимо, ове године ће се у једној од 25 бања у земљи бесплатно опорављати око 12.000 пензионера из категорије запослених, 900 пензионисаних самосталаца и око 150 пољопривредника. У те сврхе је, иначе, Одлуком Управног одбора РФ ПИО, издвојено 232,32 милиона динара.

Поновили бисмо да старосни, инвалидски и породични пензионери из три наведене категорије осигураника могу да се пријаве на расписани

оглас само уколико имају пензијске припадности испод просечних, односно испод 16.160 динара, ако у протекле три године нису ишли на рехабилитацију о трошку Фонда, а паори и уколико имају најмање десет година стажа на основу бављења пољопривредним пословима.

Чланство у пензионерској организацији, свакако, није услов за предају захтева. Захтеви морају да се приме, а ко ће се како котирати на ранг листи зависиће од износа пензије, стажа осигурања и времена коришћења пензије. Ово су ставке које «вуку» одређене бодове али ће првенство, уколико се појаве два пензионера с истим бројем бодова, имати онај који има више година.

Уз пријаву, обавезно треба поднети: пензијски чек за март или фебруар 2008. године, фотокопију личне карте, постојећу медицинску документацију, писмену изјаву (на прописаном обрасцу Пријаве) о другим личним припадностима и о томе да заинтересовани у минуле три године није користио бесплатну рехабилитацију од Пензијског фонда. Пензионери пријаву подносе у општинској организацији на подручју на којем живе, док они са територије АП Косова и Метохије испостави или филијали РФ ПИО у месту пребивалишта.

На крају, и пензионери који примају надокнаду за туђу помоћ и негу (на шта се добија додатних 10 бодова) могу да користе право на бесплатну рехабилитацију, али ако им је при том неопходан пратилац (слепа или непокретна лица, на пример), пратилац ће морати сам да сноси трошкове боравка у бањи.

Татјана Кршић

СПЕЦИЈАЛНА БОЛНИЦА ЗА РЕХАБИЛИТАЦИЈУ У БАЊИ КОВИЉАЧИ

Изградња новог базена

У кругу Специјалне болнице за рехабилитацију у Бањи Ковиљачи убрзано теку радови на изградњи велнес центра «Ковиље» који ће, на 600 квадратних метара, бити један од највећих у Србији и којим ће бити заокружена понуда програма «Уметност здравља и лепоте».

Тренутно се гради базен величине десет пута десет метара, који ће имати најсавременију опрему за вештачке таласе и подводну масажу и низ пратећих елемената за максимално опуштање.

– Базен ће бити под сводом стаклене куполе што ће дати посебну драж и естетски доживљај ономе ко буде дошао у Бању Ковиљачу на релаксацију – каже др Никола Сремчевић, директор Специјалне болнице.

Изградња и опремање базена коштаће 70.000 евра. Завршетак радова планира се до 1. маја ове године, а одмах ће бити настављена и изградња фитнес центра и још четири кабине за примену пелоидо паковања.

У Специјалној болници у Бањи Ковиљачи очекују да ће нови велнес центар привући велики број посетилаца и пацијената из

Србије, али и Републике Српске који све више користе услуге Специјалне болнице, па и из иностранства, углавном европских земаља.

М. Неговановић

«ИКЕБАНА» У ГЕРОНТОЛОШКОМ ЦЕНТРУ БАЧКА ПАЛАНКА

Дамски шешири од маховине

Установама у којима своје зреле године живе старији, или они којима је због здравствених тегоба немогућ боравак у породици, са житељима увек се некако посебно лепо прича о радним терапеутима. Са њима се везе, штрика и хекла, праве фигурице од воска, глине и шарених хартија. Са њима се спремају украси за божићне јелке и сликају ускршња јаја. Са њима се негују баштице и цвећњаци, иде у позориште и излете. Са њима се пева, свира и глуми, плеше и играју друштвене игре.

Са њима се, потврђено је недавно у Бачкој Паланци, учи и древна вештина икебане – прављење цветних аранжмана од материјала из природе, али и колаж папира и свега од чега је било могуће направити цветак, лист и границу.

Корисници установа и њихови радни терапеути приредили су у Геронтолошком центру Бачка Паланка прави празник икебане. Директор

Нада Јулинац, сви запослени, младићи на цивилном служењу војног рока, али и баке и деке чија је то кућа, били су дивни, сусретљиви домаћини. Чак је и пар рода, који се годинама гнезди на димњаку дома, потврдио да је то једна домаћинска кућа – неће оне било где!

Све се на пролећном сунцу шаренило изобиљем боја; шушкало под прстима бака и понеког деке, ужурбано размештало по столовима да задиви пролазнике и такмичаре из других установа, да привуче пажњу комисије.

за набавку материјала, или да је сакупљање оних из природе захтевно за времешне

гипса, црепова у декупаж техници, керамичарских ћупића, штрикане одеће, хекланих и вежених столњака, завеса, гарнитура... Било је аранжмана са кукурузима, орасима, лешницима, лишћем, границама...

Учесници

Геронтолошки центри: Суботица, Нови Сад, Зрењанин, Београд, Рума, Врбас, Бечеј, Вршац, Кањижа, Нови Бечеј, Панчево, Кикинда и Бачка Паланка; домови за старе и пензионере: Апатин, Сомбор, Мол и Кула; Дом за лица ометена у менталном развоју Стара Моравица, Дом за душевно оболела лица Стари Лец; Клуб за остарела лица Пивнице и Удружење жена Златне руке из Бачке Паланке.

А имало је и шта да се види! Поготово кад се зна да домови немају велике буџете

људе, да је прављење и аранжирање цвећа пипав, понекад филигрански посао, а вид ослабио и руке баш не слушају као у млађим данима.

На овом веселом месту размењене су бројне идеје, откривене тајне о примењеним техникама, завиривало се помно у изложене аранжмане. Било је ту дамских шешира од маховине, ружа од наранџине коре, цветних аранжмана у тиквама, у корпицама, са ускршњим јајима; било је фигурица од

Жири није имао куд, него да похвали свих руку дела, пошто је свака установа приказала само делић онога што се прави у часовима радне терапије.

Ика Митровић

НАШ САГОВОРНИК: МИЛОРАД МАНДИЋ МАНДА

Данас сељак, сутра премијер

Има божји дар да изнедри добру улогу у комедији, а и приватно воли да збија шале

Уједној ТВ серији сеоски ратар, у другој градски премијер. И још ТВ водитељ у једном квизу. **Милорад Мандић Манда**. Виђен и у позориштима Београда, има га и на филму. Па зашто га онда не би било и у овим нашим разговорима са познатим личностима?

Гледао сам Вас у позориштима, на филму и ТВ, али не памтим да сам скоро видео тако изнијансиране, упечатљиве, животне улоге као у серији у којој се баба чешља. Како сте, забога, тако издељали и «уживотворили» тог Вашег Милашина?

– Пре свега, хвала на комплиментима. Нема ничег лепшег за глумца од аплауза и овако лепих речи некога ко разуме шта је глумачка мука кад се прави живи лик, дати му душу, што се каже, и то врло успешно. Није лако радити на свему томе, глумци се много троше, нешто из страха хоће ли стићи да направе оно што се од њих тражи на време, а ту је и онај највећи страх хоће ли, на крају, то бити оно што се очекује. Или ће, не дај Боже, бити испод црте, што ми кажемо, а то је катастрофа. Ја се овим послом бавим више од две деценије и необично ми је драго кад чујем коментаре од људи који прате серију и оно што ја радим, поготово што се у сваком послу трудим да то буде различито, у смислу да су све то живи људи, живе душе, са емоцијама.

Па ипак, да ли су бар малчице те Ваше успешно остварене улоге заслуга и шминкера, како се у моје време говорило, или стилисте, како Ви сада говорите? Рецимо, они симпатични брчићи?

– Да Вам кажем искрено, и сада причамо о улози која је направљена. Али, доћи до

улоге и уопште материјала који неко може да види, иза тога стоји цела једна породица, говорим о филмским радницима. А то подразумева целу екипу, почев од онога који је задужен за расвету и каблове, па преко тонца, шминке, костима, помоћника редитеља до редитеља. Ако све то не функционише као једна душа, ми онда не радимо исти пројекат. Међутим, у овој серији и већини других серија и филмова у којима сам играо осећа се колективни дух. Без тог труда и заједничке визије ми не бисмо могли да створимо ништа. Доказ за то је велика гледаност, значи да смо баш тако радили. Милионско гледалиште сваке суботе, њихово везивање за ликове, потврда је да су ти ликови живи, поготово када људи цитирају поједине наше реплике и препознају ме на улици не као Милорада већ као Милашина.

Пре ове и неких мањих улога у другим ТВ серијама снимили сте и неколико врло добрих филмских улога. Рецимо, у филму «Лепа села, лепо горе» поред партизана Бате Живојиновића играте четника. Да ли и Ваше искуство говори да је, рецимо, лакше играти негативни него позитивни лик, бар у филму?

– Бата и ја смо одличне колеге и пријатељи. Одувек поштујем оно што је он направио у глумачкој каријери. То ретко ко може да достигне. Заједнички рад у филму, осим контакта, донео нам је много тога. Бата нам је преносио своје искуство, не директно, не нападно, већ «у ходу». Глумци су, иначе, као бебе, све упијају и, како ми уобичавамо да кажемо – пуне глумачке фиоке. Било је тешко

за тих 96 дана снимања. Али, то је један од три најгледанија и најбоља филма према одлуци стручног жирија који је правио листу наших најуспешнијих филмова свих времена.

Заборавили сте оно што сам питао: негативни или позитивни лик?

– Тај мој негативац из филма «Лепа села, лепо горе» није силеџија, није неки убица, већ је обичан

човек из народа. Филм је генерацијски, о бесмислу рата, погубним последицама, нешто врло болно и тужно. Ми у њему немамо непријатеља, ако се сећате, сви непријатељи су сенке. А највећи непријатељи смо ми сами себи. Ми смо у том мрачном тунелу, а да ли ће неко изаћи, или неће, то је, можда, крај или само почетак светла или трачак светла. То је остало отворено питање које је филм поставио. Зато је свуда радо гледан, мислим на наше бивше републике.

Негде сте изјавили да су Вам драже комичне него драмске улоге?

– Да, драже су ми комедије, и у позоришту, и на ТВ и у филму. Некако, то је дошло као последица свега овога што сам прошао као обичан смртник. Не разликујемо се ни ја ни моје колеге који смо прошли кроз све те патње, муке, стресове и зато нам је много драже да видимо

људе како се смеју и како су радосни и весели, него тужни и намргођени. Ја имам тај божји дар да могу да направим добру улогу у комедији, а и приватно волим да правим шале.

Упорно јавно понављате да просто не можете без децеј публике у позоришту. Последњих година веома сте заузети на ТВ и филму, али сте и даље у свом позоришту за децу «Бошко Буха».

– Баш на Светски дан позоришта у мом матичном позоришту «Бошко Буха» добио сам плакету као малу захвалност за 20 година верности. То је моја прва стипендија, моје прво радно место и мој први ангажман. Никад нисам одлазио у неко друго позориште, урадио сам много разних представа, како за децу тако и вечерње за одрасле. Тих 20 година прошле су као трен, али ја сам и даље веран свом «Бухи» мада ових месеци једино играм у вечерњим представама, рецимо у «Богојављанској ноћи» од **Шекспира**. Играм и у другим театрима у Београду, на пример у «Славији» и «Звездара театру». Ипак увек кажем: моје позориште, то је нешто као кућа, уточиште од свега. Лепо је играти за децу, али деца су некако другачија публика, ти њима не можеш да ставиш обичну столицу и да кажем да је то краљевски престо, или ја без круне да сам краљ. Све то мора да се некако објасни, а после деца те прихвате као најдражег.

Пољски радови свуда по Србији, па и Ваши Радојло и Милашин морају на њиву. Хоћете ли нам се вратити после јесење бербе?

– Свакако. После ове прве серије сетва је код публике била баш плодна, па нас зато очекујте крајем лета или почетком јесени. Збогом, журим на њиву.

Бора Ољачић

ЈОШ СЕ СПОРО СТИЖЕ НА ДИЈАГНОСТИЧКЕ ПРЕГЛЕДЕ И ОПЕРАЦИЈЕ

Да чекање не претекне живот

На ултразвук се чека до месец дана, на радио терапију два, на мамографију или операцију дојке до пола године, а операције срца у КЦС већ заказују за средину 2010. године

Дијагностичке прегледе и операције, према званичним листама, у Србији чека 20.000 људи, али нико заправо не зна тачно колико је пацијената у редовима за лечење. Јединствене листе воде се само за најсофистициранију дијагностику и за најсложеније хируршке интервенције, али чека се и на специјалистичке прегледе, на ултразвук, па и на рендген.

У здравственим установама тврде да се сви хитни случајеви збрињавају одмах, а заказује се само пацијентима чије здравствено стање трпи одлагање. На лечење се сада чека осетно краће него пре неколико година, али болесном човеку тај податак не значи много.

Што је преглед сложенији, листе чекања су дуже. Најбрже се стиже до рендгена, одмах или најдуже за недељу дана. У 157 домова здравља на ултразвучну дијагностику чека се до месец дана, али у КБЦ «Звездара» ултразвук срца сада заказују за јул. Ова болница има само један ултразвук на одељењу кардиологије.

На исте дијагностичке процедуре не чека се исто у свим здравственим установама. За мамографију, рецимо, у КБЦ «Звездара» нема гужве, а пацијенткиње у Институту за онкологију и радиологију Србије

Ценовник приватних ординација

Магнетна резонанца главе	8.900 – 13.200
Операција катаракте	1.000 – 1.500 евра
Колор доплер крвних судова врата и главе	4.200,00
Магнетна резонанца плућа (без контраста)	10.950
Магнетна резонанца плућа (са контрастом)	15.900
Ултразвук срца	2.600
Ултразвук абдомена	2.600

овај преглед чекају и по шест месеци.

Најдужи редови у дијагностици су за магнетну резонанцу и скенер: процењује се да на такве прегледе чека између 5.000 и 10.000 пацијената.

У мрежи државног здравства има 62 скенера, али машине се кваре, па се дешава да ради само 40. Под кровом државног здравства је и око 20 магнета, али то није довољно. Пацијенти се уписују на листу чекања према медицинској индикацији. Критеријуме за редослед на листи, према приоритету, утврдио је национални Институт за јавно здравље «Др Милан Јовановић Батут». Званично, на преглед скенером у јавном здравству чека се, у просеку, 45 дана, на магнетну резонанцу, такође у просеку, 50 дана. У пракси то може да се «протегне»

и на просечних 80 дана за преглед кичменог стуба. У Клиничком центру Србије, где су магнети «резервисани» за лежеће пацијенте, амбулантни пацијенти са упутом овај преглед чекају и до годину дана.

За ове прегледе, Републички завод за здравствено осигурање позвао је и приватнике «у помоћ». Очекује се да ће тендерска процедура бити завршена за месец дана, а онда ће осигураници моћи да се прегледају на скенеру и магнетној резонанци и код приватника о трошку осигурања. У приватној лекарској пракси инсталирана су 24 скенера и 15 магнета. Очекује се да ће, укључивањем приватника, нестати листе чекања за преглед скенером и магнетном резонанцом.

Као што мањак апарата прави редове у дијагностици, тако недовољан капацитет операционих сала формира листе за хируршке интервенције. Пре годину дана на операцију катаракте чекало је чак 5.000 пацијената. Увођењем двосменског рада у Институту за очне болести Клиничког центра Србије, и опремањем офталмолошких одељења у општим болницама, ред је готово преполовљен. У КБЦ «Звездара» на ову интервенцију чека се 10

месеци. На операцију киле и жучне кесе у већини болница на ред се стиже за месец дана.

Најдраматичнија ситуација је у кардиохирургији, јер ту листе чекања могу да буду дуже од живота. Србија има само три кардиохируршка центра, а стручњаци кажу да нам је преко потребно бар пет. У Институту за кардиоваскуларне болести операцију срца чека 1.000 пацијената, а интервенције се сада заказују за август 2010. године!

– То што пацијенте сада уписујемо за операцију тек за две године више је формално него реално – каже за «Глас осигураника» професор др **Миљко Ристић**, директор кардиохирургије. – Сваком пацијенту дамо број телефона и кажемо му да одмах дође ако се његово здравствено стање погорша. И многе од њих збрињавамо као хитне случајеве.

Када би попунили све кревете и упослили све операционе сале у овом Институту оперисали би све пацијенте са листе чекања за осам месеци. Али, рачуница не може тако да се поједностави, јер хируршке сале пуне ургентни пацијенти. У две сале овде годишње ураде 1.500 операција. Проф. Ристић очекује да ће трећа сала бити завршена за месец дана, што ће повећати број операција на 2.000 годишње. «Дедиње» има пет сала, у свакој хирурзи годишње ураде по 400 операција, а у Сремској Каменици у три сале по 350.

Болесном човеку који стрепи од дијагнозе, или од тога да неће дочекати операцију, сваки дан чекања је дужи од године. Постоје, генерално, само два начина да се убрза лечење: да се здравствено стање погорша, па да пацијент «прескочи» ред као хитан случај, или да

Зависи и од јачине апарата

Цена прегледа на магнетној резонанци зависи и од тога да ли ради на магнету од 0,2 или од 1,5 Тесла: што је апарат јачи, дијагностичар добија више информација, па тако већ на магнету од 0,5 Тесла може да се види не само тумор, него и који је тип, колико се проширио и колико је агресиван.

Ценовници у државним здравственим установама, који се примењују за пацијенте без упута и оне који прескачу листу чекања, не разликују се много од оних у приватној пракси. Има изузетака, рецимо, операција катаракте: у државној здравственој установи она је више него упола јефтинија, кошта од 35.000 до 50.000 динара.

плати лечење. Без обзира да ли преглед плаћа код приватника или у државном здравству, пацијенту је то дупли рачун. Јер, здравствену заштиту је већ «платио» издвајањем 12,3 одсто зараде, а онда, «прескачући» листу чекања или у приватној

Зрачење

Оболели од карцинома у Институту за онкологију и радиологију Србије чекају зрачење до два месеца. То је по свим медицинским критеријумима на самој граници толеранције, али и немају алтернативу. Нигде не постоји могућност да плате радиотерапију и убрзају лечење. Иако се претходних неколико година у радиотерапију доста улагало, куповином неколико нових линеарних акцелератора нису надокнађене «године које су појели скакавци», када се у здравство није улагало. Операција дојке чека се до шест месеци, а прва хемиотерапија око пет недеља.

лекарској пракси, плаћа други пут. И, без обзира где плаћа, новац не може да поврати. Лечење код приватника је, изузев у ретким случајевима као што је, рецимо, хипербарична медицина, одувек било лични трошак. Пракса плаћања услуга у државном здравству, па затим рефундирања трошкова, искорењена је: пацијент сада може да заобиђе листу чекања и да, на пример, уградњу протезе колена у државној болници плати око 3.000 евра у динарској противвредности, али мора да потпише изјаву да се оперише на лични захтев и да неће тражити да му осигурање рефундира трошак.

Капацитети државног здравства у редовном радном времену «закупљени» су за осигуранике. Здравствене установе тада по закону морају да збрињавају пацијенте са упутом, по хитности и листама чекања. Пацијенте који заобилазе ред плаћањем лечења могу да примају само у допунском радном времену, али то се у пракси не поштује увек.

Биљана Илић

Познат «кривац» за алергију

Оне који имају проблема са алергијама сигурно ће обрадовати вест да је идентификован молекул који има кључну улогу у алергијским реакцијама. Тестирања лондонских научника показала су да је деловањем на молекул назван П11делта могуће зауставити алергијске нападе, а на том сазнању биће развијене терапије које би требало не само да ублаже симптоме алергије, већ и да их потпуно искорене. Уколико се то заиста и оствари, биће то «спасоносно решење» за многе који пате од алергија, а таквих је све више у свету.

Прамен косе открива рак

Аустралијски научници верују да је могуће, на основу анализе узорка косе, идентификовати жене оболеле од рака дојке. Овај став заснивају на томе што се показало да је на узорцима косе болесних жена зрачењем могуће уочити прстенасту структуру која није присутна код здравих жена. Промене у структури косе аустралијски истраживачи објашњавају утицајем карцинома на фоликуле из којих ничу власи.

Много калцијума – слабије памћење

У студији холандских научника, недавно објављеној у САД, наводи се да висок ниво калцијума у крви код старијих особа може да буде повезан са лошијим менталним функцијама и бржим губитком конгитивних функција као што су памћење, учење и разлучивање.

Холандским научницима још није тачно позната веза којом тај минерал може да угрози конгитивне функције.

Бечлије све депресивније

Док на једној страни имамо брзи развој технологије и уређаја који треба да олакшају живот и учине га квалитетнијим, на другој страни «болести психе» не јењавају. Све је више особа код којих је дијагностификована депресија, па и недалеко од нас: по броју паковања седатива Аустрија се приближила Србији која је, својевремено, после рата, била на врху листе по броју конзумента умирујућих средстава. Наиме, у Бечу су прошле године лекари прописали милион паковања андидепресива. **Зигфрид Каспер**, експерт биолошке психијатрије, поново је упозорио да коришћење медикамената код психичких обољења може да буде веома важно, али да њихово често коришћење може да доведе до навикавања и злоупотребе.

Опасне навике

Уколико свакодневно пијете алкохол, не би било лоше да од свог лекара раније затражите превентивни преглед због рака дебелог црева. Установљено је да се чак у 50 одсто случајева овај канцер развија после 50. године живота, па се стога свима који закораче у шесту деценију препоручује рутински преглед. Али, показало се и да узимање алкохола, као и пушење, удвостручују појаву рака дебелог црева. **Ана Л. Цисман** и сарадници приказали су у стручном медицинском часопису резултате анализе података више од 166.000 људи оболелих од рака дебелог црева: они који су пили или пушили оболевали су, у просеку, осам година раније од оних који нису имали такве навике.

МАДА СУ ПЕНЗИЈЕ ПРВИ ПУТ ИСПЛАЋЕНЕ У ПУНОМ ИЗНОСУ

Пет просека за једну потрошачку корпу

Листа Пензијског фонда дужа од спискава запослених, па се излаз тражи у увођењу три пензијска стуба; стратегија реформе пред министрима већ овог месеца

Мада су пензионери у Републици Српској овог месеца први пут добили пензије по коефицијенту један, у пуном износу, што у односу на мартовску пензију из прошле године представља повећање од 31 одсто, њихова месечна примања још су недовољна за подмиривање основних животних потреба.

Недавна поскупљења основних намирница, чиме су оне 30 одсто скупље у односу на исти период прошле године, додатно су оптерећење за пензионере у РС чија просечна примања тренутно износе 280 КМ (141,4 евра). У Српској, рачунајући по мерилима синдикалне потрошачке корпе, за преживљавање четворочлане породице месечно је потребно 1.500 КМ (757,7 евра), укључујући трошкове превоза и одевања. **Драгован Петровић** из Удружења потрошача РС упозорава да садашња просечна нето плата од 586 КМ (296 евра) чини тек трећину месечних трошкова просечне породице, док је за подмиривање основних трошкова живота потребно десет најнижих пензија (које износе 150 КМ – 75,7 евра) или више од пет просечних.

Лоше имовинско стање најстаријих становника тумачи се садашњим системом исплате пензија који се још заснива на принципу међугенерациске солидарности. Тако у РС један радник ради за једног пензионера, јер тренутни показатељи говоре да има око 200.000 радника и 203.944 пензионера.

Директор Фонда ПИО РС **Зоран Мастило** каже да је финансијска дисциплина у

Бањалука: Оснивање Резервног пензијског фонда

Српској у последњих неколико месеци знатно боља, па се у «фондовску» касу прикупи више новца. Међутим, без подршке Владе РС пензије би биле знатно ниже.

Мада припреме за реформу пензијског система трају већ неколико година, до сада се мало тога урадило. Али, сада министар рада и социјалне заштите РС **Бошко Томић** најављује да ће сва законска решења неопходна за реформу пензијског система бити усвојена до краја године, а да ће се стратегија реформе пред министрима у Влади РС наћи већ овог месеца.

Усвоји ли се раније најављивани модел стратегије, Српска ће добити систем

пензијског осигурања по узору на западне земље, на три стуба.

Светлана Ценић, економски експерт, сматра да је реформа неопходна јер је садашњи систем по коме радници финансирају пензионере дугорочно непоуздан. Број пензионера се повећава, а радника смањује. У прилог томе иде и чињеница да је списак корисника пензија у Српској сваког месеца све дужи, а незапосленост се већ годинама није померила са 30 одсто.

Развијене земље, сматра Ценић, ту су лекцију давно научиле.

– Овај систем је скуп и успорава раст привреде. Реформа је неминовна не само због растерећења државе, него и због тога што она подразумева стварање фондова који инвестирају дугорочно и најчешће на домаћем тржишту. Не треба бити превише паметан него само учити на искуствима суседних земаља које су већ увелико «загазиле» у нови систем пензијског осигурања. Ипак, неминовно се поставља питање трошкова реформских промена, које не сме да сноси ионако оптерећена привреда – напомиње Ценић.

Према њеним речима, у земљама у окружењу постоји договор између радника и послодавца, тако да будући пензионер зна

Однос са Федерацијом

Омча око врата у РС јесте 20.000 пензионера који су право на пензију остварили на садашњој територији Федерације БиХ, а већ годинама пензију примају од Фонда ПИО РС.

Покушај да се федерални Фонд приволи да плати дуг или преузме пензионере засад је неуспешан (Кантонални суд у Мостару одбио је у прошлу среду жалбу Фонда ПИО РС на пресуду по којој се федерални Фонд ослобађа такве обавезе). Директор Фонда ПИО РС **Зоран**

Мастило најављује да ће уложити жалбу следећој судској инстанци јер би пресуда у корист Фонда Српске представљала значајно растерећење и аутоматски значила повећање пензија осталим корисницима.

Тај дуг се процењује на око 170 милиона марака, а «укњижавање» око 20.000 пензионера у Фонд ПИО-МИО Федерације БиХ значило би око шест милиона марака више у каси Фонда ПИО РС на годишњем нивоу.

Социјалне пензије

Нова стратегија реформе пензијског осигурања подразумева увођење нове категорије пензионера који ће примати «социјалне пензије». Право на те пензије имаће они грађани који никада нису засновали радни однос, а навршили су 65 година старости.

Циљ је да се смањи сиромаштво међу старом популацијом, а планира се да такве пензије буду минималног износа, довољног тек за подмиривање основних животних потреба.

који део доприноса му уплаћује предузеће, а који део он уплаћује добровољно.

– Привреда је кључна карика у целом систему пензионог осигурања, јер без учешћа послодаваца, нарочито у последња два стуба, од реформе нема ништа – каже Ценић.

Пензионери су незадовољни досадашњом динамиком реформе, јер цели процес израде стратегије траје сувише дуго. Упозоравају да је реформа «исфорсирана» од стране Светске банке, а да ће, уколико не буде имала сагласност свих интересних група, доживети крах, као што се то десило у Румунији, Мађарској или Украјини.

– Реформа се води под изговором да ће демографска слика бити гора него што је сада. Мислим да то није реално предвиђање, јер ће број пензионера опадати, а број радника расти. Треба имати у виду да је за време рата велики број људи отишао у пензију и да тренутно има пуно рада на црно. Уколико се тај систем уреди демографска слика ће се значајно променити – каже председник Удружења пензионера РС **Раде Ракуљ** и додаје да ће се број пензионера до 2012. године смањити за око 5.000.

У Министарству финансија РС не слажу се са овим проценама и упозоравају да друштво рапидно стари, па је потребно мислити на будуће генерације пензионера. Могуће решење виде у Резервном пензијском фонду, чије је оснивање недавно добило зелено светло у парламенту Српске. Помоћник министра финансија РС **Сњежана Рудић** објашњава да стварање Пензијског резервног фонда у пракси значи увођење новог модела и начина управљања имовином Фонда ПИО РС стеченом путем приватизације.

– Средства која се добију од улагања постојећег капитала чуваће се за «црне дане», односно за време када се демографска слика толико наруши да доведе у питање функционисање пензијског осигурања. Због тога се у свету овакви фондови називају «демографски» јер се користе само онда када је систем у највећој кризи – истиче Рудић.

Јелена Глишић

Пљачкаш у колицима

У америчкој држави Калифорнији полиција већ неколико дана трага за мушкарцем у инвалидским колицима који је опљачкао једну банку!

Засад се зна да је овај пљачкаш дошао на шалтер банке у трговинском центру, у граду Станфорду, с капуљачом

на глави и оружјем у руци. Запослени у банци и остали посетиоци успели су да запазе само да је стар између 65 и 70 година, седокос и седе браде.

Пошто је покупио плен, пљачкаш је побегао својим инвалидским колицима на електрични погон.

Просечна старост Кинеза 60 година

Према недавној изјави кинеског званичника **Ву Ђанмина**, Кина би могла да измени своју «политику једног детета» због пада природног прираштаја у последње три деценије.

Политика ограничавања рађања на само једно дете у породици имала је «веома добре резултате», рекао је Ву, јер би без такве политике данас било око 400 милиона Кинеза више. Забринутост, међутим, изазива чињеница

да је контрола рађања, истовремено, учинила Кину земљом старих: просечна старост кинеског становништва сада је око 60 година.

И пси на мети ванземаљаца

У току прошле године британско Министарство одбране добило је 15 пријава о сусретима грађана са ванземаљцима. И док подносиоци пријава,

углавном, тврде да су видели летеће тањире или чудне предмете на небу, једна недавна пријава привукла је посебну пажњу. У њој очевидац наводи да

је, док је са пријатељима био на камповању, видео неколико свемирских бродова, а да му је један од њих отео – пса, аутомобил и шатор.

Пола века вереништва, па венчање

Како је недавно објавио лист «Нис матен», Италијан **Ђузепе**, гинеколог у пензији стар 101 годину, и Францускиња **Силви**, четири године млађа, бивши комерцијалиста, који су верени већ више од пола века – коначно су одлучили да се венчају.

Током вереништва од пет деценија виђали су се повремено, углавном викендом и за време годишњих одмора, јер је она живела и радила у Монаку, а он у Милану.

Будући младенци сматрају да је крајње време да озваниче везу, иако су је одувек сматрали само привременим решењем. Како је будућа млада изјавила италијанским новинарима, још није утврђен датум вечања али би волела да то буде пре лета. Конзултат у Милану је саопштио да су сви потребни папири будућих супружника комплетирани и да ће им дозвола за склапање брака на италијанској територији бити издата у најскорије време.

БЕОГРАД

Предах на новој тераси

Клуб за дневни боравак Геронтолошког центра Београд, «Чукарица I», на Цераку ради већ 18 година и има скоро хиљаду чланова. Годишња чланарина износи свега 100 динара. Чланови могу дневно да добију по један оброк и освежавајуће напитке по интерним ценама (кафа рецимо кошта шест динара). Једном месечно долази медицинска екипа из Дома здравља «Др Симо Милошевић» и мери ниво шећера у крви, док се крвни притисак контролише недељно. Уторком и четвртком у Клуб долази **Вера Витезовић**, социјални радник из Геронтолошког центра Београд, као саветодавац, а са здравим члановима обилази болесне и непокретне особе.

Секција креативног ручног рада на Цераку

У Клубу постоје шаховска, кулинарска и секција креативног ручног рада, а почетком априла завршена је покривена тераса. Том приликом одржана је и мала свечаност којој су присуствовали **Драган Тешић**, председник СО Чукарица, **Предраг Спасеновић**, директор Дома здравља «Др Симо Милошевић» и **Ђиро Пешин**, управник Пословне јединице дневни центри и клубови.

– Клуб добро ради, имамо изванредну сарадњу, а с обзиром на бројно чланство планирамо да обезбедимо веће просторије – обећао је тада Драган Тешић, председник општине Чукарица.

П. Кнежевић

ВРАЊЕ

Плата за споменик

Параплегичар **Срђан Трајковић** приложио је цео лични доходак од десет хиљада динара за изградњу споменика погинулима у последњем рату. Овај скроман допринос, како сам дародавац каже, дат је од срца да би, иначе отежано, прикупљање новца за споменик било бар мало убрзано. Изградњу споменика поспешиле и месингане чауре које је приложио пуковник **Милосав Симовић**.

Р. Станојековић

НОВИ АУТОБУСИ

Улаз без степеника

Током маја, «Икарбус» ће Градском саобраћајном предузећу «Београд» испоручити првих 45 од 100 наручених нископодних аутобуса, у соло и зглобној варијанти, са уграђеним клима уређајем, који ће се постепено укључивати у градски јавни превоз. Висина пода на улазним вратима од 325 милиметара у односу на тло омогућиће путницима улазак у аутобус директно са тротоара, без иједног степеника, а специјална платформа ће посебно погодовати деци, старијима и особама са хендикепом.

Капацитет соло аутобуса је 31 седиште и моћи ће да превози 100 путника, док зглобни аутобус има места за 160 путника, од којих ће 43 моћи да се смести на уграђена седишта.

– Коришћењем ових аутобуса успоставља се нови стандард европског квалитета у возном парку ГСП-а – истакао је **Славен Тица**, генерални директор.

В. Стефановић

СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА

Помоћ за сиромашне

У Општинској организацији пензионера Смедеревске Паланке, поред редовних активности, помажу своје најсиромашније и најугроженије чланове. Редовно обилазе и старе и непокретне пензионере којима, такође, пружају скромну помоћ. Међутим, недавно једну донацију, опет за чланове, добија и организација пензионера.

– Један угледни грађанин Смедеревске Паланке, који је инсистирао да му се не објави име, дошао је у наше просторије и понудио нам да сваког месеца обезбеди 40 векни хлеба за најсиромашније пензионере. Ту помоћ, по 20 векни, добијају два наша члана. Исти донатор помаже наше чланове свакодневним једним бесплатним obroком у ресторану у просторијама наше организације – каже председник **Слободан Б. Пантић**.

Иначе, до краја априла поделиће се пакети са основним животним намирницама вредим 500 динара, а помоћ ће добити 200 најсиромашнијих и најугроженијих пензионера, у градским и сеоским насељима.

Сл. Костантиновић

АРИЉЕ

Добро снабдевање

Удружење пензионера у Ариљу изузетну пажњу поклања снабдевању чланова намирницама и огревом, по приступачним ценама и на рате.

– Већ се сада уписује за испоруку огревног дрвета за следећу зиму, под истим условима као и прошле године – 2.350 динара за кубик, на отплату у шест месечних рата, без камате. Намирнице се плаћају у три рате. Више од 700 пензионера потписало је уговор о животном осигурању са «Дунавом» – каже за «Глас осигураника» **Свеле Бојић**, председник Удружења.

Интересантно је да је он већ 15 година председник ариљских пензионера који му, задовољни његовим радом, стално продужавају мандат. **Свеле Бојић** је, иначе, у просторијама удружења тачно у седам сати ујутро и ту га пензионери могу наћи до 14 часова сваког дана. Никада за свој рад није узео ни динар, а када одлази у Ужице на седнице Окружног одбора пензионера сам плаћа аутобуску карту.

Б. Миловановић

ШАБАЦ

Деценија оазе за старе

Награђени за десетогодишњицу

Пригодном свечаношћу обележена је, овог месеца, десетогодишњица постојања и рада Геронтолошког клуба шабачког Геронтолошког центра. То је била прилика да се заслужнима за рад Клуба уруче скромне награде, али и да се угосте представници сличних клубова из Врбаса, Зрењанина, Лазаревца и Београда, са којима се успешно сарађује.

За протеклу деценију Клуб је постао права оаза за припаднике «трећег доба», место где се окупљају, играју друштвене игре, заједно гледају ТВ програм, али и баве спортовима примереним њиховом добу. Хор и оркестар су понос Клуба, а излети од пролећа до касне јесени су нешто што сви посебно воле. Ни социјално угрожени и болесни чланови нису заборављени.

Према речима **Миладе Васиљевић**, социјалног радника и координатора рада Клуба, у Шапцу постоји потреба за још оваквих места и више простора, јер има много заинтересованих за активности у Клубу. Наравно, проблем је недовољно новца, а пошто, по Закону, отворену заштиту старих делом финансира локална самоуправа, то је прва адреса на коју планирају да се обрате.

Б. Радовановић

Радосав Урошевић Рацко крај обновљене ћуприје

ЦЕРОВАЦ

Обновио ћуприју

Радосав Урошевић-Рацко, пензионер из Церовца код Смедеревске Паланке, ових дана о свом трошку обновио је ћуприју на Црквеном потоку недалеко од старог храма Свете тројице и тако омогућио ратарима да, у време кад најачко крећу сетвени радови, безбедно стижу до својих њива.

Овај прелаз преко водотока већ је у народу назван Рацковом ћупријом што је, у неку руку, и захвалност некадашњем гастарбајтеру у Немачкој који је пре десет година самоиницијативно и премостио Црквени поток. У међувремену, пошто се преко ћуприје прелази тешком пољопривредном механизацијом, дрвена грађа прилично је дотрајала, па је Рацко проценио да је последњи тренутак да је и поправи.

Урошевић је, иначе, уз ову ћуприју, пре десет година направио још две мање на истом водотоку, недалеко од спомен-чесме, које служе посетиоцима овог сакралног комплекса да прелазе с једне на другу обалу Црквеног потока.

Радосав Урошевић припада људима који држе до традиције и народних обичаја и тим му је жалије што је, како каже вољом свештеника, поново прекинута чување Христа, обичаја у предваскршње дане који је управо он у свом родном селу обновио по пензионисању и повратку из иностранства.

– У обнови овог дивног народног обичаја, који је у нашем селу трајао деценијама али се угасио после Другог светског рата, посебно су ме подржали млади – прича Урошевић. – Прво чување Христа било је 1988. године, срце ми је било пуно, а стигло је и много честитки и подршке...

Чување Христа, прастари народни обичај, некада негован у многим православним црквама, данас се ретко где одржава. По њему, млади људи, у ставу мирно, по двојица, стоје у цркви крај замишљеног Христовог гроба, а стража се смењује на сваки сат. Обично најстарији из посаде чувара, као «командир» страже,

Некад било: чувари Христа у Церовачкој цркви

стара се да све протиче у најбољем реду. Чувари се уводе у «дужност» на Велики петак, а своју даноноћну мисију завршавају на дан Васкрса, када се у храму заврши служба.

Д. Јанојлић

ЛИКОВИ НАШИХ СУГРАЂАНА

Од сеоских до параолимпијских игара

Кикинђанин Симо Кецман (70) освајач медаља на светским и европским првенствима у стрелаштву инвалида, стекао националну пензију за истакнуте спортисте

Инвалидима рекреативно бављење спортом представља продужену терапију, а такмичења испуњавају живот још богатијим садржајем и вредностима. О томе сведочи и **Симо Кецман** (70) из Кикинде који је у детињству, као цивилни инвалид рата, остао без леве руке. Са родитељима је дошао из родних Дринића код Босанског Петровца у Нове Козарце код Кикинде и убрзо се придружио ратним инвалидима који су организовано почели да се «лече» и помоћу спорта. На њихову иницијативу одржане су у Новим Козарцима прве сеоске игре у којима су, поред њих, учествовали и запослени из месне кудељаре, млина, земљорадничке задруге, школе... **Илија-Ићо Цветковић**, стопостотни инвалид, али и спортски ентузијаста, заинтересовао га је 1953. године за стрелаштво.

– Цветковић ме је обучавао најпре у гађању из ваздушне

пушке, да бих после месец дана прешао на војничку пушку. Захваљујући одличним резултатима, иако инвалид, уврштен сам у стрелачку репрезентацију Војводине –

Много пута у дресу са државним грбом

сећа се наш саговорник својих спортских почетака.

Стални члан покрајинске репрезентације остаје и када је 1982. године пронашао оружје које му највише

«лежи» – ваздушни пиштољ. Отада је вишеструки првак ондашње Југославије, не само на првенствима инвалида у стрелаштву.

Један је од ретких инвалида-спортиста који су добитници највишег друштвено-спортског признања у Војводини «Јован Микић-Спартак», иако није увек имао подршку «своје» општинске организације инвалида-спортиста.

– Тако сам на Трећој летњој олимпијади инвалида 1984. у Њујорку пуцао из позајмљеног ваздушног пиштоља – објашњава Симо Кецман.

Тада је дебитовао у Америци на Параолимпијским играма оборио светски рекорд – од 600 могућих погодио је 560 кругова, што је осам више од претходног рекорда, и југословенским инвалидима донео прву златну медаљу.

Симо Кецман: Најпрецизнији у гађању из пиштоља

Године 1985. поправио је свој рекорд за још пет кругова, а затим се ређају успеси на параолимпијадама и на светским првенствима инвалида у стрелаштву; на првенству Европе четири пута се попео на победничко постоље.

Тријумфи на међународном плану донели су му националну пензију за истакнуте спортисте пошто је, давно пре тога, стекао инвалидску пензију после 34 године радног стажа. Некада се подразумевало да инвалид који се такмичи, не избегава радно место.

Симо Кецман, који је законачио у осму деценију живота, председник је Окружне организације цивилних инвалида рата за шест општина Севернобанатског округа, а као «мајстор стрелац» помаже младима у савладавању вештина спортског стрелаштва.

Сава Завишић

У ЛЕСКОВАЧКОМ КРАЈУ СКРОМНИМ ПЕНЗИЈАМА ПОМАЖУ НЕЗАПОСЛЕНУ ДЕЦУ

Живот са 200 динара дневно

Недавна истраживања не само Удружења пензионера него и више невладиних организација, показала су да је у граду на Ветерници велики број – обесправљених породица. Анализа је показала да тек у свакој другој породици ради по један члан, односно да имају стална примања, док свако пето домаћинство живи буквално у беди!

Посредством Центра за социјални рад, на пример, лане је 1.250 Лесковчана добијало сталну, а још нешто више од 1.000 имало је право на тзв. једнократну помоћ. У центру истичу да су раније захтеве за помоћ углавном подносиле ромске породице, а сада је све више сиромашних и међу Србима.

Председник општине др **Владан Маринковић** истиче да је ситуација наслеђена из ранијег периода. Минуле године из буџета СО издвојено је за потребе најсиромашнијих 4,2 милиона динара, а ове године за тзв. једнократну помоћ биће 30 одсто више пара, али ни то, засигурно, неће бити довољно да се намире све потребе.

Лесковачки Центар за социјални рад

У Лесковцу, према подацима Националне службе за запошљавање, без посла је 22.000 радника, а толико је, званично, и запослених у фабричким халама. Ипак, добри познаваоци прилика тврде да је њихов број неупоредиво мањи, јер су одавно на (не)плаћеном одсуству готово сви старији радници. Према Већу Савеза синдиката, у

привреди није више од око шест хиљада лица.

У таквој ситуацији, многи Лесковчани су приморани да помоћ потраже од својих родитеља – пензионера чија су примања, такође, више него скромна јер се овде најчешће прима «минимална» пензија.

– Имамо примања од 12.000 динара, колико супруг **Коста** заради као металостругар. То није довољно да преживимо – каже **Јасмина Миленковић**, домаћица из Лесковца.

Некадашњи металац, сада пензионер **Бора Милошевић** (59), дневно за прехрану породице има око 200 динара. То је, додаје, велика туга, а није утеха што су у сличној ситуацији и његове бројне комшије.

Лесковац је, несумњиво, постао место сиромаша. Нада, ипак, ни њих не напушта. Међу њима је доста и пензионера којима је највећа жеља да их здравље послужи толико да, и скромним пензијама, помогну своју незапослену децу.

Данило Коцић

ПРИЧАЛА МИ МОЈА БАКА

Лабуд, рак и штука

За разлику од поштеног надметања у Београдском маратону, где су сви што издрже победници, имамо ми и оних других маратона који се мере годинама и у којима је и свакојаких тркача и још чуднијих победничких екипа

Нагледах се на телевизору, чедо моје, оних тркачица и тркача на Београдском маратону. Дошли из разних земаља они издржљиви, да се друже и такмиче. Многи се познају од раније – странци са странцима, али и са нашим. Тапшу се по раменима, рукују, осмехују и тркају. Не победе увек они на први поглед најјачи, него они издржљиви, и они који паметно распореде снагу. И све зависи од њих – јесу ли ишли на припреме, одговарали им надморска висина и температура, јесу ли постигли

одговарајућу килажу, имају ли удобну опрему, да ли су, осим физички, и психички спремни за надметање. Кад крену из оне гужве на старту, направи се размак између њих, и нема опасности да ће се неко саплести о туђу ногу, ил, недо бог, стати на туђи жуљ. Публика бодри све маратонце у овој борби са километрима, а што се мене тиче, ја им свима честитам, и за мене су сви победници.

Знаш ли ти, љуби те баба, колико треба тренирати да човек без престанка трчи 42 километра и још неки метар?

Маратонци су, још из античких времена, омиљени јунаци који уживају велико поштовање у народу.

Е, сад, осим овог Београдског, имамо ми још полумаратона и маратона, али политичких. Буде ту и странаца, мада се баш не виде добро, пошто су ангажовали домаће тркаче у своје име! Има наших, који се упуштају у надметање без довољно тренинга и потребног знања у овој дисциплини. Постоје и они, иза којих је цела свита тренера, па им одређују шта да обуку, каквом бојом и јачином гласа да се обраћају својој публици; да им обећају, а не спомену да ни оно претходно нису испунили; да из своје бусије кривицу за неуспехе, криминал, мафијашке послове и све лоше у овој земљи, свале на остале противничке тимове!

Али, како се тај маратон не мери километрима него годинама, у појединим етапама више противничких екипа трчи као једна. Забораве привремено она саплитања, подметања ђона и стајања на жуљ, обуку сличне дресове и настављају нове етапе желећи да до циља стигну пре осталих, такође здружених противника.

Осим година, мера у овој дисциплини су и проценти. Математика, дакле! Рачуница, или коалициони потенцијал! Која екипа у мираз доноси више процената?!

А проценти, то смо ми, народ који излази и заокружује, мада би најрађе да прекрижи!

Оне, који обећавају Косово и Европу, нуде инвестиције, запошљавање, станове, веће пензије, поштење, и бољу будућност нашој деци! Оне што по неколико пута пуштају у рад неке фабрике, путеве, што пред телевизијом полажу камене темељце за спортске хале, тржне центре и болнице...

Ето тај маратон, дете моје, улази у финиш. Смеју нам се у лице са ТВ екрана, са плаката и огромних рекламних паноа. Док не заседну у скупштинске клупе. Док не преузму министарства, управне одборе, директорска места и заузму скупе хотеле у којима спавају док Скупштина заседа. А и кад не заседа, редовно долазе на благајну по баснословне путне трошкове.

Да ми је, чедо моје, дочекати ту изборну тишину. Да предахнемо сви који дан, и да узмемо ваздуха до проглашења изборних резултата. А онда, нек нам је у помоћи свети Василије Острошки Чудотворац. Јер они који се разуму у политику кажу да ће неки, који су против неких говорили и оно што пас с маслом не би могао појести, улазити скупа у те коалиције. Неће им бити важно што су им основни циљеви из страначких програма непомирљиви!

Помириће их они через власти, па ћемо бити држава попут оних кола која су у причи из давнина вукли лабуд, рак и штука!

Унука Ика

ФИЛОЗОФИ ОПШТЕ ПРАКСЕ

Пролећни осмех

У Дому здравља насмешени доктори и сестре, а намргођени пензионери. Зато одустанем од прегледа и изађем напоље, а тамо баш право пролеће. Осмехују се деца, смеши се цвеће, чак и сунце и ромска деца у картонским насељима. Да, и куце луталице, чини ми се, смеше се. Зато одлучим да бар један дан уживам у пролећном смешку, али то могу да учиним само ако не слушам и читам вести из тзв. медија. Врага, не слушам вести, али слушам пријатељицу из Швајцарске која ми телефоном јавља да су она и породица добро, а да једна чувена швајцарска банка није добро јер је «тања» за «свега» милијарду франака. Други пријатељ из Лондона јавља мало касније како је и неки чувени банкар «тањи» за милијарду фунти. А како је тек унесрећен један мој рођак из Америке који јавља да је Буш драстично скресао здравствене фондове па ће од сада његовом болесном сину од страшне сиде, уместо 400, бити потребно две хиљаде долара месечно – а он то нема, па отац не зна како да га лечи и сачува му живот. Дакле, уз штампу, радио и ТВ, треба искључити и телефон. па чак и разговоре са комшијама. Тек онда уживаћете у пролећним осмесима под условом да вирите кроз прозор и, као у немом филму, тражите осмехе на лицу деце, цвећу и лептирима шареним.

Борос

Иста повишица

Придружујем се колегама који су за линеарно усклађивање пензија. Мислим да би то било, пре свега, поштено. Јер, са сваком следећом повишицом, повећавају се и социјалне разлике. Ово је очигледно и то сви знају, али наш предлог не одговара онима чије су пензије 30, 40 и више хиљада динара.

Управни одбор Републичког фонда пензијског осигурања најављује да ће наставити са преиспитивањем постојеће организације Фонда. Поздрављам све промене које ће побољшати материјални положај скоро две трећине пензионера чија су примања око 11.000 динара.

Са задовољством читам наш лист и све рубрике оцењујем одличном оценом.

С поштовањем,
Мирослав М. Ђонић,
Горњи Рипник

Срећно домаћине (Фото: Сава Завишић)

Искуство са лекарима

Као дугогодишњи веран читалац имам само речи похвале, јер наш лист, иако је мали, у ствари је највећи журнал пошто обухвата све области које нас пензионере интересују. Зато вас молим да објавите ово моје писмо.

Овим путем желела бих да се захвалим проф. др **Нади Пилиповић**, др **Иванки Мијушковић** и комплетној екипи Реуматолошког института у Београду.

Наиме, моја ћерка је, после порођаја септембра 2007. године у Вишеградској у Београду, са евидентном анемијом и упалом зглобова отпуштена кући као и сви други пацијенти – наводно све је у реду.

Међутим, њој се стање погоршало, седиментација је расла и она је као хитан случај одведена опет у Вишеградску, где је одбила хоспитализацију ради трансфузије. Добила је упут за Реуматолошки институт на свој захтев. Тамо је прихваћена као хитан случај код проф. др Наде Пилиповић, која је одмах правилно дијагностиковала и дала адекватну терапију. Касније је хоспитализована, одлично збринута и изашла је скоро препорођена. Сада иде редовно на контроле и, хвала Богу и проф. др Нади Пилиповић, заустављен је процес и даље напредовање болести.

С обзиром да смо, нажалост, имали оба искуства, и лошег и доброг владања медицинских радника, могу закључити да би многи лекари и други медицински радници требало да се угледају на рад, дисциплину, ажурност, љубазност и савест ових лекара што су спасили живот мом детету.

Драгијана Миладиновић

ПИШИТЕ НАМ,

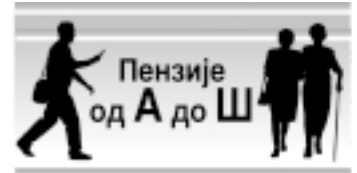
Драги читаоци,
Ово је простор намењен Вашим писмима. Пишите нам шта Вам се у нашем и Вашем листу допада, а шта би могло да буде боље, шта бисте волели да прочитате или да саопштите другим читаоцима.

Адреса је Булевар уметности број 10, 11070 Београд, или електронском поштом, на proffice@pioz.org.yu

Похвале Ужичкој филијали

Пошто смо често у прилици да читамо у новинама и чујемо посредством електронских медија само критике на рачун Фонда ПИО, желим јавно да демантујем то. Јер, у филијали ПИО у Ужицу, постоји и друга страна – људи који свој посао обављају на прави начин и максимално се залажу да помогну и дају вољу за животом онима који им се обрате за помоћ. Овим путем желим да се захвалим госпођи **Александри Станковић** и господи **Филиповићу** и **Лазаревићу** (имена не знам) који су помогли мојој мајци. Пружили су болесној и слепој жени руку подршке и речи утехе и дали јој вољу за животом. Практично су спасили један живот и зато им хвала.

А. Митрић, Београд
(Вести – Ужице)

-И-

Интегрисани модел надзора

подразумева постојање једне институције која врши надзор целокупног финансијског сектора у једној земљи, укључујући банке, осигуравајуће компаније, пензијске фондове, инвестиционе фондове, итд.

ИРА (енгл. «Individual Retirement account»)

је индивидуални пензијски рачун и представља врсту приватног пензијског рачуна који може отворити сваки појединац који остварује зараду. Овај пензијски рачун, креиран 1974. године у САД, данас ужива велику популарност. У зависности од прихода појединаца, као и од тога да ли је обухваћен планом за пензионисање спонзорисаним од стране послодавца, износи доприноса за индивидуални пензијски рачун могу бити у потпуности или делимично одузети од текућег прихода, што води ка нижем текућем опорезивању.

Институционални инвеститори

поседују велике износе капитала и представљају изузетно важне учеснике на финансијским тржиштима. У најзначајније институционалне инвеститоре сврставају се: осигуравајуће компаније, пензијски фондови, инвестициони фондови итд.

Исплатилац прихода

је послодавац, друго правно, односно физичко лице или други правни субјекат који је дужан да у име и у корист осигураника, или у своје име, а у корист осигураника, обрачуна и плати допринос истовремено са исплатом прихода на које се плаћа допринос.

(Извор: «Речник појмова из пензијског осигурања», аутора др Јелене Кочовић и др Татјане Ракоњац-Антић)

ПОЗНАЈЕТЕ ЛИ СВОЈА ПРАВА

Служење војног рока и права из ПИО

Служење војног рока не мора да значи прекид у исплати породичне пензије. Наиме, детету које је прекинуло школовање и отишло на одслужење војног рока, а прима породичну пензију, исплата се не прекида.

Међутим, уколико дете прекине школовање аутоматски губи право на породичну пензију, што значи да је школовање основ за коришћење породичне пензије. Ако школовање траје и после 26. године живота, дете има право на продужену исплату породичне пензије за онолико колико је служио војни рок (чак и ако је на одслужење војног рока отишло, рецимо, и пре него што је почело да користи породичну пензију), али не дужи од 27. године живота.

Законом о ПИО који је ступио на снагу 10. 4. 2003. године омогућено је деци која се налазе на одслужењу војног рока да се за то време укључе у обавезно осигурање по чл. 15 Закона о ПИО и сами себи плаћају допринос. Ово је нарочито важно за оне који се налазе у радном односу, а морају да оду на одслужење војног рока (без обзира да ли га служе цивилно или не), јер им се радни однос за то време прекида, а на овај начин (добровољном уплатом доприноса) може да се попуни прекид у осигурању. Важно је знати да доприноси по чл 15. Закона о ПИО не могу да се уплате ретроактивно (уназад), већ само у периоду док се лице налази на одслужењу војног рока. Важно је напоменути да се ова врста осигурања остварује у Филијали ПИО надлежној према месту пребивалишта лица које подноси захтев за укључивање у обавезно осигурање.

НОВА ОЦЕНА РАДНЕ СПОСОБНОСТИ

Славко Ђалић – Угриновци: Прочитао сам ваш савет за инвалидску пензију, па вам се обраћам у нади да ми можете помоћи. Рођен сам 1947. године у Хрватској, одакле сам избегао 1995. године. У Хрватској имам 22 године радног стажа, а у Србији сам запослен од 7. 1. 1997. године. Разболео сам се 1999. године и оперисао дискус хернију Л3-Л4, био на разним терапијама од којих ми се није побољшало здравствено стање, а инвалидска комисија, на коју сам био упућен, упутила ме је на даље лечење у Сокобањску, где сам провео два месеца. Са том документацијом поново сам био на инвалидској комисији, где сам одбијен. Жалио сам се Другостепеном органу вештачења, резултат је био исти. Верујем да моја документација није ни

погледана. У међувремену 2006. остајем без посла, без здравственог осигурања. Здравље ми је веома угрожено, једва се крећем од болова, имам и повишен притисак и шећер, а немам средстава за лекове и лечење. Посаветујете ме шта је најбоље да урадим.

Одговор: Ви свакако треба да обновите захтев за инвалидску пензију са новом медицинском документацијом, независно од тога што сте лице ван радног односа.

Наравно, нико не може да Вам гарантује добијање инвалидске пензије, али према Вашем опису здравственог стања претпостављамо да има основа за покретање новог поступка и оцену радне способности. Приликом обнављања поступка позовите се и на стари број Вашег досијеа ради здруживања са новим захтевом.

ВИ ПИТАТЕ «ГЛАС ОСИГУРАНИКА» ОДГОВАРА

*Весна Вићентијевић,
Сектор за односе с јавношћу*

ОБОЛЕЛА У ИНОСТРАНСТВУ

Видинка Стефановић – село Старчево: Обраћам вам се у име моје комшинице Злате која је болесна. Радила је 17 година у Бечу, где се и разболела, а 1992. године вратила се кући. Лечила се као душевни болесник, такође има и дијабетес, а 2005. године оперисана је од рака материце. Остављена је од породице (мужа, ћерке, сестре). Живи сама без икаквих прихода у напуштеној кући, нема осигурање. Интересује ме да ли има право на инвалидску пензију из Аустрије и из Србије, јер има осам година осигурања овде. Поседује документацију о радном стажу, такође и документацију о лечењу у Ковину и о другим болестима.

Одговор: Злата треба да се обрати Одељењу за решавање по међународним прописима у Дирекцији Фонда ПИО (у Улици др А. Костића бр. 9). Треба да попуни образац захтева за остваривање права на инвалидску пензију. Уз попуњен захтев треба да поднесе образац 1 попуњен од надлежног лекара са свим специјалистичким налазима за болести од којих болује. Такође уз захтев треба поднети сву расположиву документацију о стажу навршеном у земљи и иностранству, копију личне карте, здравствене књижице. Ако је здравствено неосигурана, треба да поднесе захтев Центру за социјални рад у општини где има пребивалиште ради добијања социјалне помоћи и здравствене заштите.

СТАЖ ИЛИ ГОДИНЕ ЖИВОТА

Н. В. – Земун: Рођена сам новембра 1954. Почела сам да радим у августу 1983. године, а радни стаж ми је, са прекидима од три месеца, плаћен до децембра 2007. Тренутно сам незапослена. Интересује ме шта је боље: да ли да сама уплаћујем радни стаж или да чекам да напуним године живота?

право на старосну пензију са навршених 60 година живота. Ви, наравно, можете да уплаћујете допринос за ПИО да бисте повећали своју будућу пензију, али Ви већ имате довољно стажа за старосну пензију кад навршите године живота. До 35 година стажа недостаје Вам још 11 година, што значи да уплатом доприноса нећете раније испунити тај услов за пензију, пре ћете навршити потребних 60 година живота.

Одговор: С обзиром да имате 53. године живота, потребно Вам је још седам година да бисте остварили

МНОГИ ПИТОМЦИ ДОМА ЗА СИРОТНУ ДЕЦУ ПОСТАЛИ ВИЂЕНИ ЉУДИ

Усавршавање заната у Берлину

Оснивачка скупштина Друштва за бригу о ратној сирочади, које је радило под покровитељством краљице Наталије, одржана је 1879. године у сали Грађанске касине у Београду

Уне баш дугом животном веку од 67 година (рођен у Чачку 1849, преминуо у Марсељу 1916. где је избегао за време Првог светског рата), др **Никола Ј. Петровић** мање је остао упамћен као секретар Министарства просвете и црквених дела и директор Друге београдске гимназије и Народног позоришта у Београду, а више као оснивач и дугогодишњи председник хуманитарног Друштва за помагање напуштене деце. После завршетка докторских студија из филозофије и педагогије на Универзитету у Јени, а по повратку у Србију, након Српско-турских ратова (1876-1879), посветио се заштити и помагању ратне сирочади. На његову иницијативу, у згради београдске Грађанске касине, 16. децембра 1879. године одржана је оснивачка скупштина Друштва за помагање, васпитање и заштиту сиротне и напуштене деце.

Друштво је званично почело да ради 1880. године, под покровитељством краљице **Наталија**, и одмах је примило 12 ратних сирочади. Због недостатка смештаја деца су била

упућена у манастир у Раковици, под специјалним надзором посебног учитеља, после чега је Управни одбор донео одлуку да се више не прими ниједно дете на издржавање док се не обезбеди одговарајући смештај. Београдска општина показала је разумевање и Друштву додељује на 20-годишњу употребу плац од 7.700 квадрата на Западном Врачару, у Улици Илије Гарашанина бр. 34 (данашњој Светозара Марковића). Како се сваке године повећавао број питомаца, Дом се дограђује и већ 1890. године могао је да прими око две стотине питомаца.

Временом, на неговање, васпитање и занатлијску обуку почела су да се примају не само ратна сирочад, која немају оба родитеља, «већ и ванбрачна деца, деца која имају само сиротну мајку и децу која имају врло сиротног и за рад неспособног оца».

Поред дечака, Дом је почео да прима и девојчице; после завршетка четворогодишње основне школе, дечаци су настављали занатску школу, такође у Дому, док је о избору

Др Никола Ј. Петровић

заната за девојчице одлучивала Управа. Питомци су могли да се одреде за учење столарског, браварског, коларског, ковачког, стругарског и четкарског заната, а чистота тела и одела, одржавање реда, штедња и дружелубље – била су четири основна правила на којима су се васпитавали.

На дан славе, Св. Ћирила и Методија, 11. маја, Управа је «ослобађала» своје шегрте и калфе, који су имали две могућности – да оду, осамостале се и постану независни, или да остану у Дому и наставе са радом у радионици, уз месечну плату од 15 до 20 динара. Уколико би остали у Дому, показали се вредни и радни, после две године Друштво би их слало у иностранство, најчешће у Берлин, ради усавршавања заната. Многи би касније наставили студије на факултетима у Хамбургу, Минхену, Диселдорфу и Бечу, и враћали се у Србију као лекари, професори, инжењери, официри, свештенци... не прекидајући везу са Домом и посећујући га са породицом о слави.

На залагање министра просвете **Љубомира Стоја-**

новића, Краљевска влада је 1906. године одобрила 8.000 динара у хумане сврхе па су у Дом почела да се смештају и деца која су осуђивана због скитње и крађе, прво из Београда а потом из целе Србије. За њих је, уз сагласност Министарства правде, отворено посебно одељење за васпитавање малолетника, а на предлог Друштва доноси се Закон о старатељству, по угледу на законе које су у то време имале Енглеска, Француска и Немачка.

Успех Занатске школе Дома сиротне деце био је велики – од отварања продавнице у Васиној улици у Београду (1898), у којој су продаване рукотворине питомаца ове школе, па до Светске изложбе у Паризу, на којој су питомци учествовали са својим производима и били награђени дипломама и брозаном медаљом.

У Дому за сиротну децу једно време били су смештени и рањеници из Кумановске битке о којима су деца бринула, заједно са одраслима. За време Првог светског рата питомци се селе у Лесковац, али их 1911. из њихове зграде избацује бугарска војска. Захваљујући великодушности једног кафеџије, око 60 деце се смешта у собе његове кафане. Крајем 1916. године деца су евакуисана за Београд, али пошто су њихов Дом, у међувремену, еквирирали немачки војници, смештају се у зграду на Смедеревском ђерму где остају до краја рата.

После Првог светског рата Друштво за васпитање и заштиту деце спојено је са Друштвом за заштиту југословенске деце.

Р. М.

Занатска школа Дома сиротне деце

Народ све лакши

Сиротиња дуже живи. Гладноме је дан као година.

Ставили су ми водомер и на воду у коленима.

У тешка времена, народ је све лакши.

Радомир Станојковић

Стално мења положаје

Шта вреди што лепо сањам, кад устајем на леву ногу.

Не знамо ко се иза кога крије, али се све лепо види.

Тешко је борити се за стандард. Стално мења положаје.

Зоран Богдановић

Молим за реч

Народ је више него задовољан како живи, па се политичари богате од среће.

Медицински феномен. Нема крила, а мало, мало, па прелети у другу странку.

И међу политичарима има социјалних разлика. Једни су енормно богати, а други још више.

Луда времена. Ту паметан нема шта да тражи.

Дејан Патаковић

Лековите мисли

Стомак ме подсећа на ултракратке таласе на радију. И он крчи.

Јасно је зашто су Јапанци вреднији од нас. Њихова земља је мала па не могу много да хватају кривине!

У возу за боље сутра нема кола за спавање.

Наше грешке се понављају, али су све квалитетније!

За сада нам иде добро продаја магле. Зато се многе ствари – замагљују!

Душан Старчевић

РЕКЛИ СУ...

УМОТВОРИНЕ

(са београдских зидова)

Неко други ће морати да плати цех – ми овакав живот нисмо наручили.

Мене новац и слава не занимају. Занима ме само новац.

Људска памет је ограничена. Глупост није.

Грешити је људски, али је осећај божански.

Ако вам иде сувише лако погледајте боље, можда вам иде низбрдо.

Боље ћутати и бити сматран глупим него проговорити и отклонити сваку сумњу.

Ко пева зло не мисли, а ко мисли није му до песме.

Умољавају се Београђани да живе како знају. На гробљу нема места.

Пролетери свих земаља, извините. Ваш Маркс.

ВОДОРАВНО: 1. Врста речи – побуда, мотив, 2. Помоћник при вршењу службе у католичкој цркви – врста змијоликог гуштера (мн.), 3. Народни облик речи «крвник» – косник на крову куће, 4. Мушко име – врста еруптивне силикатне стене – иницијали научника Тесле, 5. Име француског физичара Мариота – непрофесионалац – јапанска лепеза на склапање, 6. Лична заменица – место у Хрватској, код Винковаца – велика река у Азији, 7. Учестали глагол – врста рибарске мреже великих ока, 8. Руда гвожђа – роман Лајоша Зилахија, 9. Народни узвик за похваљивање и одобравање – дан који се слави по имену (мн.).

УСПРАВНО: 1. Положити заклетву, 2. Документ о наименовању амбасадора у некој земљи, 3. Једночлани алгебарски израз – збирка старије скандинавске књижевности, 4. Уметничко име бугарског књижевника Пелина – град у Русији, 5. Име глумца Нолта – врста папагаја, 6. Иницијали сликара Табаковића – пакети, овоји, 7. Хемијски симбол угљеника – уништити ватром, попалити, 8. Падеж у латинском језику – ознака метра, 9. Кукњава, запомагање – први и други самогласник, 10. Планински масив у средњем делу Азије – река у Француској, улива се у Ламанш, 11. Старији енглески тркач, Џемс – античка држава у давнашњој Месопотамији, 12. Мирис, задах – велика врућина, спарина, 13. Врста мајмуна, 14. Читати текст за преписивање.

Р. Јовичић

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1									■					
2							■							
3						■								
4					■							■		
5				■							■			
6			■							■				
7									■					
8								■						
9						■								

Решење из прошлог броја

ВОДОРАВНО: Швајцарска, лев, в, горштак, сека, ас, Беким, спорт, рпа, сен, звонар, Цана, ранг, Ризе, вранац, Арг, Дин, Атлит, старт, то, Лаос, стадион, с, дкг, пролазност.